

special meaning of the formation of the performing culture such teaching conditions as deliberate development of motivational sphere and volitional qualities; formation of readiness to instrumental-performing activities; focus on method of activation of the performing practice.

Keywords: *teaching conditions, performing culture, future music art teacher, formation of performing culture, instrumental-performing activities, readiness to instrumental-performing activities.*

УДК [371.124:7.071.2:001] (477)

Гушева В. В.

КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИЩОЇ МИТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

У статті обґрунтовується перспективність і продуктивність застосування культурологічної парадигми як концептуальної основи модернізації змісту вищої мистецької освіти. Теоретична дедукція поняття «культура» дозволяють акцентувати увагу на дефініціях, які розширюють розуміння сутності культури. Розкривається взаємозв'язок освіти й культури та мистецтва й культури. Стратегічною метою гуманістичної освіти визнається індивідуальність як концентроване вираження людської сутності, унікально і духовно самовизначена особистість, яка усвідомлює і практично реалізує своє призначення в різних видах і галузях соціокультурної і мистецької практики. Культурологічний підхід розглядається як сукупність теоретико-методологічних положень (ізоморфна тотожність освіти і культури, культуровідповідність, творчість, інтегративність тощо), організаційно-педагогічних заходів, практична реалізація яких передбачає створення умов для самобутнього розвитку особистості майбутнього вчителя, здатного до самодетермінації і самопроекування у мистецькому просторі, застосування людиновимірних технологій в оновленій системі когнітивно-ціннісно-регулятивних координат.

Ключові слова: *культура, культурологічна парадигма, культурологічний підхід, культуровідповідність, творчість, цінності, вища мистецька освіта.*

Серед актуальних проблем розвитку вищої освіти, які мають фундаментальне значення і набули зараз найбільшого суспільного резонансу, на передній план можна винести проблему відповідності освітніх систем потребам розвитку культурних процесів. У сучасних соціокультурних умовах освіта набуває якісно нового стану, переставши бути жорстко детермінованою системою. Для такого стану характерні інша логіка існування, інші закономірності розвитку, а саме саморозвиток і самовибудовування, у першу чергу внаслідок актуалізації внутрішніх духовних резервів. Перехід сучасної освіти у новий культурний вимір, її культурна домінанта змінили традиційне уявлення про сутність і функції освіти в контексті культуродоцільного й культуротворчого середовища, культурного мікрокосму. Отже, удосконалення вищої мистецької освіти з метою забезпечення адекватної її відповідності умовам сучасної культури спричинює звернення до проблеми застосування культурологічної парадигми в педагогіці.

Проблема культурологічної освіти, її змістові і процесуально-функціональні аспекти досліджувалися В. С. Біблером, Є. В. Бондаревською, Б. С. Гершунським, С. І. Гессеном, І. А. Зязюном, Н. Б. Криловою, В. В. Серіковим, В. О. Сластьоніним, О. Л. Шевнюк, І. С. Якиманською та ін. Моделюванню змісту вищої мистецької освіти були присвячені наукові праці таких вітчизняних вчених як В. Г. Бутенко, А. В. Козир, О. М. Олексюк, В. Ф. Орлов, О. М. Отич, Г. М. Падалка, А. М. Растригіна, О. Є. Реброва, О. Я. Ростовський, О. П. Рудницька, Г. П. Шевченко, О. П. Щолокова та ін. Але питання щодо культурологічних засад вищої мистецької освіти потребує подальшої наукової рефлексії і конкретизації.

Отже, **мета статті** – виявити дефініції поняття «культура», які розширюють розуміння її сутності; визначити головні положення культурологічної парадигми і розкрити

зміст культурологічного підходу як конкретно-наукової методології перетворення освітнього і мистецького простору.

Теоретичне осмислення закономірного характеру взаємозв'язку освіти й культури, їх ізоморфної тотожності дозволяє висунути припущення про перспективність і продуктивність використання *культурологічної парадигми* як концептуальної основи модернізації змісту вищої мистецької освіти. Окреслене проблемне поле репрезентує коло питань, що охоплюють проблематику теоретико-методологічної культурологічної інтеграції концептів «культура», «освіта», «мистецтво».

Розуміючи під парадигмою освіти сукупність ключових понять, положень та ідей, які визнані педагогічною громадськістю в конкретний період і лежать в основі наукових досліджень, необхідно розглядати культурологічну парадигму як теоретико-методологічне підґрунтя *культурологічного підходу*, що передбачає погляд на педагогічні явища і процеси як феномени культури. Його застосування в сучасній педагогіці орієнтує на широкий підхід до культури і освіти в контексті загальнофілософського їх розуміння, а процес формування особистості в освітньому просторі з позицій культурологічного підходу вимагає зміни характеру педагогічного процесу в бік акценту його особистісної зверненості. Як *метод наукового дослідження культурологічний підхід* являє собою експліцитне вираження процедур представлення досліджуваних об'єктів як феноменів культури і способів їх культурного опису, тлумачення і конструювання.

Як свідчить аналіз наукових праць, апарат культурології набуває статусу метанауки, яка намагається осмислити світ культури як єдине ціле, пояснити суть культурних феноменів, людського буття й історичне призначення людини культури. Поняття «культурологія», застосовуване до вивчення педагогічної дійсності, включає в себе два основних значення: знання про культуру й теорію культури. Це дозволяє визначити головні *засади культурологічного підходу*, тобто розглядати культуру як джерело змісту мистецької освіти і як метод її дослідження й проектування.

Теоретична дедукція поняття «культура» дозволяє акцентувати увагу на дефініціях, які розширюють розуміння сутності культури, наповнюють її новим смислом і змістом, а саме:

- культура – це якісна визначеність явища, що дозволяє не тільки ідентифікувати і відрізнити його від інших, а й вказати на ступінь сформованості, розвиненості і відносної досконалості;
- культура – це ціннісна значущість і «наповненість» будь-якого явища, що дозволяє розглядати його з точки зору включення у сукупність досягнень у галузях науки, освіти, мистецтва, способу життя; у цьому сенсі культура сама стає соціальною метацінністю, поєднуючи у собі цінності в їх культурно-історичному і національно-культурному контекстах;
- культура – це процес і механізм як збереження і трансляції цінностей, так і їх постійного породження і перетворення у галузі пізнання, спілкування і творчості;
- культура – це середовище соціально значущого зрощування людяності і простір вільного виникнення нових елементів творчого досвіду, його самоорганізації, саморозвитку і самопоновлення.

Розглядаючи культуру в координатах соціокультурних процесів, науковці (А. Г. Здравомислова, Н. С. Злобін, Л. Н. Коган, В. М. Межуєв, Е. В. Соколов, Н. З. Чавчавадзе та ін.) доходять висновку: культура існує як щось динамічне, котре постійно розвивається і удосконалюється в результаті творчої діяльності людини, і як культурна спадщина, і як культурна творчість, культура є продуктом праці у самому високому і широкому сенсі цього слова – продуктом творчої, перетворюючої і самоперетворюючої діяльності. Отже, характеризуючись творчістю на будь-якому етапі розвитку, культура, узята в своєму динамічному аспекті, неможлива без творчості, тобто формуючої діяльності, що породжує нове і виявляється у формі творчої (креативної) активності.

Культурологічний підхід як конкретно-наукова методологія перетворення педагогічної і мистецької дійсності має у своїй основі аксіологію як вчення про цінності та ціннісні структури світу. Саме аксіологічні характеристики мистецької дійсності

відображають її *гуманістичний смисл*, а соціокультурні, педагогічні і художньо-естетичні цінності слугують орієнтирами соціальної і професійної активності вчителя мистецтва, спрямованої на досягнення гуманістичних цілей. У цьому контексті набуває значення самоактуалізація майбутніх вчителів, їх особистісний зріст, що знаходить відображення в гармонії «самості» і сутнісних сил особистості, її перманентному самостворенні і самопроектуванні, повній реалізації свого інтелектуального і духовного потенціалу у мистецькому просторі.

Стратегічною метою гуманістичної освіти стає індивідуальність як концентроване вираження людської сутності, унікально і духовно самовизначена особистість, яка усвідомлює і практично реалізує своє призначення в різних видах і галузях соціокультурної і мистецької практики. В центрі гуманізації педагогічного процесу постає питання розвитку *нового мислення*, що ґрунтується на фундаментальних ідеях щодо гуманізації людської свідомості (залучення до загальнолюдських цінностей, утвердження цінностей гуманістичної культури й принципів гуманізму), гуманітаризації людського мислення.

Культурологічний підхід у *мистецькій освіті* як такий, що сприяє розвитку людських ресурсів, необхідних для використання їх ціннісного культурного капіталу, пропонується ЮНЕСКО у розробленій Дорожній карті мистецької освіти. Визначення сутності мистецької освіти як поєднання інтелекту і почуттів ми знаходимо в роботах І. А. Зязюна. На думку вченого, в сучасних умовах така єдність має бути основою естетичного розвитку особистості, разом з формуванням культури методологічного мислення, стимулюванням пізнавальної й творчої активності у різних видах життєдіяльності людини. Для нас важливе виділення науковцем у мистецькій освіті єдності естетичного (художнього) начала і пізнавального процесу, методологічних якостей й творчості.

Метою вищої мистецької освіти як соціокультурного феномена стає *переорієнтація її культурної функції*, яка має бути пріоритетною, відповідати новим позитивним тенденціям соціокультурного розвитку, орієнтуватися на такі культурні доміанти сучасності: антропоцентризм, гуманізм, демократизм, духовність, моральність, варіативність, енциклопедичність, інтегративність. Таке розуміння сучасної освіти відповідає тенденціям і динаміці сучасної культури, змінює характер дій в освітньо-педагогічному просторі і розширює межі його проектування, допомагаючи його суб'єктам ставити та розв'язувати ціннісні, інноваційні, смислопошукові завдання. Для нас є знаковим висловлювання А. С. Запесоцького [4] щодо культурно-освітньої діяльності, яка розуміється як процес «зборки» духовного світу особистості шляхом активної і діяльної проекції якостей (елементів), що формуються, на зовнішній персоніфікований образ, який інтеріоризується і стає своєрідною «духовною домінантою», що об'єднує і підпорядковує усі складові внутрішнього світу особистості.

Як наголошує В. С. Библер [1], має по-новому розумітися сам зміст освіти, у центрі якої має стати освіта *людини культури*, людини, здатної не тільки включатися у наявні форми мислення і діяльності, а й переформулювати самі їх засади, поєднанні з різними культурними смислами. Як духовне обличчя людини розглядає освіту С. У. Гончаренко [3], яке складається під впливом моральних і духовних цінностей, що є надбанням її культурного кола, а також процес виховання, самовиховання, впливу, шліфування, тобто процес формування обличчя людини. Отже, акцентується увага на особистісно-ціннісній домінанті освіти, яка співвідноситься з орієнтаціями саме культурологічної парадигми.

Методологічно значущим принципом культурологічного підходу стає принцип *культуровідповідності освіти* (С. І. Гессен, С. Ю. Курганов, Ю. М. Лотман, Б. М. Неменський, Г. Г. Шпет та ін.) Так, за твердженням С. І. Гессена, розвиток культури і освіти – процеси, які багато в чому відбуваються паралельно, синхронно й взаємопов'язано. Мету життя сучасного культурного суспільства науковець визначає як «мету освіти», підкреслюючи, що «між освітою і культурою є, таким чином, точна відповідність» [2, с. 25]. Справжня освіта полягає не у передаванні новому поколінню готового культурного змісту, а лише у повідомленні йому руху, продовжуючи який воно могло б вибудовувати свій власний новий зміст культури.

Взаємозв'язок освіти й культури виявляється, перш за все, через людину, яка є системно єдиною ланкою культурно-освітньої системи. Виділення підсистеми «людина» як окремого системного елемента є принциповим і суттєвим моментом, який підкреслює той факт, що у загальній цілісній гуманітарній культурно - освітній системі людина виступає суб'єктом як відносно культури, так і відносно освіти. За твердженням Е. В. Соколова [6], культура і особистість – поняття, що співвідносяться не зовнішньо, а внутрішньо. Особистість діє в умовах культури, яка, у свою чергу наповнює особистість, стаючи її системно-інтегративним утворенням. Саме унікальність, оригінальність, самобутність, творче створення самого себе і навколишнього світу складають найбільш істотні риси культури людини як особистості.

У цьому аспекті культурологічний підхід перетинається з *антропологічним*, як таким, що передбачає органічний взаємозв'язок людини, суспільства й Універсуму і виявляється у сукупності підходів до проблеми людини в контексті різних філософських систем осмислення світу і шляхів його еволюції, домінуванні у науковому пізнанні «суб'єктивного полюсу». У цьому сенсі освіта розуміється як антропна практика культури, фактор розвитку особистості, що апелює, насамперед, до гуманістичних категорій. Розуміння творчості як атрибутивної якості особистості і діяльності, що супроводжується ускладненням всього культурного, духовного «поля» особистості, цілком відповідає прагненню утвердити культурно-антропологічний контекст культури, забезпечити процес утвердження соціальної значимості творчої діяльності особистості як форми самобуття людини, вияву її духовності.

Реалізація *взаємозв'язку культури і мистецтва* відбувається на двох рівнях: сутнісної детермінації мистецтва загальним характером культури і функціонування мистецтва в процесі розвитку культури, безпосереднього управління художньою діяльністю і її розвитком, який художня культура здійснює властивими саме їй специфічними засобами. Художня культура кристалізується навколо мистецтва, забезпечуючи максимально ефективно, з точки зору суспільства і кожного конкретного соціуму, відтворення художньої діяльності. Тому можна визначити місце мистецтва в культурі так: якщо остання представляє соціальний макрокосм, що охоплює всю повноту і цілісність, глобальність і тотальність людської діяльності, то мистецтво – мікркосм, у якому відображається культурний універсум. У цьому сенсі доречним є висновок М. С. Кагана [8], що мистецтво функціонує як «код» культури і виявляється як її самосвідомість.

Для нас важливим є той факт, що мистецтво як одна з вищих форм культурної діяльності, являє собою зразок і «планку» культурної діяльності в цілому. Ця категорія застосовується для визначення особливої галузі духовного виробництва (вищої, досконалої і в цьому сенсі найбільш «культурної»), і для вказування на якість культурної діяльності, на «техніку» наближення до ідеалу. Відкриваючи й збагачуючи внутрішній світ особистості, мистецтво залучає людину до найбільш значущих форм її життєдіяльності, до певного особистісного і суспільного ідеалу. У цьому сенсі «мистецтво – найбільш людська форма навчання і приєднання до вершин людського духу» (І. Т. Фролов).

Отже, у своїй ціннісній самостійності мистецтво виявляє себе феноменом культури, реалізує загальнокультурну закономірність, як форма самоцінності характеризує різноманітні явища культури, насамперед духовної – естетичні, моральні, пізнавальні, світоглядні, соціально-нормативні, поведінкові.

Важливим для обраного дослідження є положення щодо удосконалення *механізмів соціалізації та інкультурації особистості засобами освіти*. Так, в культурно-історичній теорії Л. С. Виготського інкультурація постає як інтеріоризація, в процесі якої відбувається засвоєння індивідом цінностей культури, формується його внутрішній світ. Розглядання освіти як цілеспрямованого процесу інкультурації індивіда наповнює новим сучасним змістом класичний принцип культуродолітності виховання, сформований А. Дістервегом таким чином, що культура повинна розкривати потенційні можливості процесу становлення людини. При цьому процес відокремлення індивіда в ході інкультурації розгортається як формування Я-концепції, а рівень соціальності, рівень усвідомлення й адекватності системи

уявленнь індивіда про себе, духовно-моральнісна спрямованість його установок відносно самого себе детермінується його індивідуальною культурою. У схемі Я-концепції людина постає як суб'єкт самостворення, самовибудування зсередини, з власної культурності й соціальності. Отже, стимулювання й розвиток в освітньому процесі Я-концепції особистості, її культурного і соціального образу стають головним завданням культурологічної освіти.

Культурологічна парадигма дає розуміння плюралістичності в освіті (С. Ф. Клепко), що передбачає рух від «моно» до «полі», «мозаїчності» у сучасних культурах, об'єктивно породжує поглиблення інтеграції у соціальному культурно-освітньому розвитку. Інтегративність як важлива характеристика і засада освіти розуміється по-різному, як: досягнення цілісності світогляду особистості; бачення головного інтегративного начала в особистісних смислах; інтегроване знання, що виявляється у нових полідисциплінах. Але такі засади є частковою тенденцією інтеграції як естетичної якості. Естетичний вимір освіти полягає у встановленні в ній принципу поліцентричної інтеграції, що вимагає перебудови архітектури освітнього простору, яка у прямому значенні слова і в переносному, покликана гармонізувати суперечливий світ людського буття. І це становить одну з особливостей методології мистецької освіти, покликання якої у культивуванні гармонії, творчо-естетичних ідеалів засобами мистецтва.

Осмислення вище викладеного дозволяє окреслити провідні тенденції, котрі визначають загальну стратегію і тактичні завдання в галузі культурологічної вищої мистецької освіти, її змістове наповнення, як:

- відтворення в освітніх структурах культурних зразків і норм, що проєктують елементи культурного середовища, умовою якого стає інтеграція освіти в культуру і навпаки – культури в освіту;
- відображення закономірних зв'язків, відповідно яким не тільки рівень розвитку культури визначає рівень розвитку освіти, а й освіта стає джерелом її розвитку, генератором нових культурних форм, і у такий спосіб вимагає від людини високого ступеня освіченості;
- урахування закономірностей і особливостей культури, детермінування яких визначає певний тип людини культури (як єдності і гармонії усіх її компонентів), впливає на процесуальну сторону освіти як культурний акт, призводячи до реалізації важливих соціокультурних функцій (інкультурації, соціалізації, трансляції культурних зразків тощо);
- цілісна єдність духовно-гуманістичного, соціального і технологічного компонентів вищої мистецької освіти у системі когнітивно-ціннісно-регулятивних координат;
- реалізація ідей особистісно зорієнтованої парадигми гуманістичного типу, актуалізація у педагогічній практиці та культурно-освітньому середовищі нових цінностей, пов'язаних з особистісним саморозвитком, самореалізацією, самовідтворенням, творчістю як способу самоздійснення людини.

Таким чином, *культурологічна парадигма* стає науково-методологічним орієнтиром, в межах якого відбувається переорієнтація культурної функції педагогічної освіти, головним стратегічним напрямом оновлення вищої мистецької освіти. У свою чергу *культурологічний підхід* представляє сукупність *теоретико-методологічних положень* (ізоморфна тотожність освіти і культури, культуровідповідність, творчість, інтегративність тощо), *організаційно-педагогічних заходів*, практична реалізація яких передбачає створення умов для самобутнього розвитку особистості майбутнього вчителя, здатного до самодетермінації і самовизначення у мистецькому просторі, застосування людиновимірних технологій в оновленій системі когнітивно-ціннісно-регулятивних координат.

Обраний нами напрям дослідження має продовження у поглибленні теоретико-методологічних основ вищої мистецької освіти, виявлення методологічних орієнтирів на загально-науковому та конкретно-науковому рівнях.

Література

1. Библер В. С. От наукоучения – к логике культуры: Два философских введения в двадцать первый век / В. С. Библер. – М.: Политиздат, 2008. – 413 с.
2. Гессен С. И. Основы педагогики. Введение в прикладную философию / Отв. ред.

и сост. П. В. Алексеев. – М.: Школа - Пресс, 2005. – 448с.

3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – С. 299.

4. Запесоцкий А. С. Культурология образования // Методологические и технологические основы образовательной деятельности / А. С. Запесоцкий. – СПб: Издательство СПб ГУП, 2012. – С. 120-183.

5. Межуев В. М. Идея культуры. Очерки по философии культуры / В. М. Межуев. – М.: Прогресс-Традиция, 2006. – 408 с.

6. Соколов Э. В. Культурология (очерки теории культуры) / Э. В. Соколов. – М.: Мысль, 2010. – 272 с.

7. Тушева В. В. Формування науково-дослідницької культури майбутнього вчителя музики в процесі професійної підготовки: теорія і практика: Монографія / В. В. Тушева; УМО НАПН України – Харків: Видавництво «Майдан», 2015. – 450 с.

8. Философия культуры. Становление и развитие / Под ред. М. С. Кагана, Ю. В. Петрова, В. В. Прозерского. – СПб: Издательство «Лань», 2008. – 448 с.

References

1. Bibler V. S. Ot naukoucheniya – k logike kulturyi: Dva filosofskih vvedeniya v dvadtsat pervyyiy vek / V. S. Bibler. – М.: Politizdat, 2008. – 413 s.

2. Gessen S. I. Osnovyi pedagogiki. Vvedenie v prikladnuyu filosofiyu / Otv. red. i sost. P. V. Alekseev. – М.: Shkola - Press, 2005. – 448s.

3. Goncharenko S. U. Ukrayinskiy pedagogichniy slovník / S. U. Goncharenko. – К.: LibId, 1997. – S. 299.

4. Zapesotskiy A. S. Kulturologiya obrazovaniya // Metodologicheskie i tehnologicheskie osnovyi obrazovatelnoy deyatelnosti / A. S. Zapesotskiy. – SPb: Izdatelstvo SPb GUP, 2012. – S. 120-183.

5. Mezhuev V. M. Ideya kulturyi. Ocherki po filosofii kulturyi / V. M. Mezhuev. – М.: Progress-Traditsiya, 2006. – 408 s.

6. Sokolov E. V. Kulturologiya (ocherki teorii kulturyi) / E. V. Sokolov. – М.: Myisl, 2010. – 272 s.

7. Tusheva V. V. Formuvannya nauково-doslidnitskoYi kulturi maybutnogo vchitelya muziki v protsesI profeslynoYi pIdgotovki: teorIya I praktika: MonografIya / V. V. Tusheva; UMO NAPN UkraYini – HarkIv: Vidavnitstvo «Maydan», 2015. – 450 s.

8. Filosofiya kulturyi. Stanovlenie i razvitie / Pod red. M. S. Kagana, Yu. V. Petrova, V. V. Przerskogo. – SPb: Izdatelstvo «Lan», 2008. – 448 s.

В статье обосновывается перспективность и производительность применения культурологической парадигмы как концептуальной основы модернизации содержания высшего художественного образования. Теоретическая дедукция понятие «культура» позволяют акцентировать внимание на дефинициях, которые расширяют понимание сущности культуры. Раскрывается взаимосвязь образования и культуры, а также искусства и культуры. Стратегической целью гуманистического образования признается индивидуальность как концентрированное выражение человеческой сущности, уникально и духовно самоопределений личности, осознает и практически реализует свое предназначение в различных видах и отраслях социокультурной и художественной практики. Культурологический подход рассматривается как совокупность теоретико-методологических положений (изоморфная тождество образования и культуры, культуровидповідність, творчество, інтегративності и т.д.), організаційно-педагогічних заходів, практична реалізація яких передбачає створення умов для самобитного розвитку особистості майбутнього вчителя, здатного к самодетермінації і самопроектирування в художественном просторі застосування людськомірознавчих технологій в оновленій системі когнітивно-ціннісно-регулятивних координат.

Ключевые слова: культура, культурологическая парадигма, культурологический подход, культуросоответствие, творчество, ценности, высшее художественное образование.

In the article perspective and productivity of application of culturological paradigm are grounded as conceptual basis of modernisation of maintenance of higher artistic education. The vehicle of culturological science is examined as such, that acquires status science aim, that tries to comprehend the world of culture as single unit, explain essence of the cultural phenomena, human existence and historical setting of man of culture. Drawn conclusion, that the concept "culturologiya", applied to the study of pedagogical reality, includes for itself two basic values: knowledge about a culture and theory of culture. It allows to define main principles of culturological approach, id est to examine a culture as source of maintenance of artistic education and as a method of her research and planning.

By the aim of higher artistic education as sociocultural fenomen becomes change orientation of her cultural function that must be priority, to answer new positive sociocultural progress trends, oriented on such cultural dominants of contemporaneity : anthropocentrism, humanism, democracy, spirituality, morality, варіативність, encyclopaedic, integration.

Theoretical deduction of concept "culture" allow to accent attention on definitions that extend understanding of essence of culture. Intercommunication of education and culture, and arts and cultures, opens up. Individuality confesses the strategic aim of humanistic education as the concentrated expression of human essence, uniquely and spiritually само certain personality that realizes and practically will realize setting in different kinds and industries of sociocultural and artistic practice. Culturological approach is examined as totality of theoretical of methodological positions (isomorphic equality of education and culture, culturological accordance, creative, integration and others like that), organizationally-pedagogical events, practical realization of that envisages conditioning for original development of personality of future teacher capable to determination and само planning in artistic space, application of людино of measurable technologies in the renewed system gnostic the valued coordinates.

Keywords: culture, culturological paradigm, culturological approach, culturological accordance, creative, values, higher artistic education.

УДК 792.02:7-044.247

Косінська Н.

ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «СЦЕНІЧНО - ОБРАЗНА КУЛЬТУРА» В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ МИСТЕЦТВ

У статті висвітлено зміст поняття «сценічно-образна культура» в контексті інтеграції мистецтв. Проаналізовано стан досліджуваної проблеми в педагогічній теорії та практиці, визначено мету та завдання, розкрито сутнісні ознаки сценічно-образної культури в навчальному процесі та вплив її інтеграційних компонентів на фахове становлення майбутніх учителів музичного мистецтва.

Ключові слова: сценічно-образна культура; інтеграція; майбутні учителі музичного мистецтва; навчальний процес; акторське мистецтво; сценічний образ; вокальне мистецтво; хореографічне мистецтво; художня творчість.

Модернізація освіти, що відбувається на сучасному етапі навчання студентів вокальному мистецтву, являє собою важкий та багатогранний процес. Підвищені вимоги державних освітніх стандартів вищої професійної освіти направляють викладацьку діяльність на перевтілення усіх засобів та способів її впливу. Запропоновані вимоги на даній стадії реформування освіти, орієнтують на розробку особливого, специфічного шляху в педагогічному процесі. Необхідно не тільки виявити наявність конкретних даних у